

MAANLICHT
(Moonlight)

Eenakter

door

HAROLD PINTER

vertaling

Hans Hölzel

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **MAANLICHT - MOONLIGHT** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **HAROLD PINTER** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **7** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

ANDY een man van over de vijftig

BEL een vrouw van vijftig

JAKE een man van achtentwintig

FRED een man van zevenentwintig

MARIA een vrouw van vijftig

RALPH een man van over de vijftig

BRIDGET een meisje van vierentwintig

ER ZIJN DRIE SPEELVLAKKEN:

1. De slaapkamer van Andy goed gemeubileerd.
2. De slaapkamer van Fred armoedig.
(Deze kamers bevinden zich in verschillende huizen)
3. Een speelvlak, waarin Bridget verschijnt, waardoor Andy zich 's avonds beweegt en waar Jake, Fred en Bridget hun scene spelen.

BRIDGET (*in zwak licht*): Ik kan niet slapen. Er is geen maan. 't Is zo donker. Ik denk dat ik naar beneden ga en wat rondwandelen. Ik zal geen geluid maken. Ik zal heel rustig zijn. Niemand zal me horen. Het is zo donker en ik weet dat alles stiller is als het donker is. Maar ik wil niet dat iemand weet dat ik 's nachts rondspook. Ik wil mijn vader en moeder niet wakker maken. Ze zijn zo moe. Ze hebben zo veel van hun leven gegeven voor mij en m'n broers. Hun hele leven, eigenlijk. Al hun energie en al hun liefde. Ze moeten vredig slapen en uitgerust wakker worden. Ik moet ervoor zorgen dat dit gebeurt. Het is mijn taak. Omdat ik weet dat ik het enige ben dat zij nog in hun leven hebben. (*Andy's slaapkamer*)

ANDY (*ligt in bed. Bel zit te borduren*): Waar zijn de jongens? Heb je ze gevonden?

BEL: Ik ben het aan het proberen.

ANDY: Je probeert het al weken. Maar het lukt je niet. De kat zou erom lachen. Hebben wij een kat?

BEL: Ja.

ANDY: Lachtie?

BEL: Hij lacht zich te barsten.

ANDY: Hij zal mij wel uitlachen denk ik.

BEL: Waarom zou je eigen kat je uitlachen? Die kat was je eigen kleine lieveling toen hij nog jong was en jij ook. Die kat die je zo geaaid en aangehaald en verzorgd en bemind hebt? Waarom zou hij, hoe kan hij zijn baasje uitlachen? Dat geloof je toch zelf niet?

ANDY: Lachtie dan iemand anders uit?

BEL: Hij lacht mij uit. Om mijn stompzinnigheid. Om mijn onvermogen om de jongens te vinden, om mijn onvermogen om de jongens bij het doodsbed van hun vader te brengen.

ANDY: Ja, zo zal het wel zijn. Jij bent precies het juiste onderwerp voor de hoon van een kat. En wat heb ik van je gehouden. (*Pauze*) Wat een fantastische vrouw was je. Je had zo'n groot hart. Dat heb je nog natuurlijk. Ik kan het hiervandaan horen bonzen. (*Pauze*)

BEL: Voel je iets? Wat voel je? Heb je het heet? Of koud? Of allebei? Wat voel je? Voelen je benen koud aan? Of heet? En je vingers? Wat zijn ze? Koud of heet? Of koud noch heet?

ANDY: Is dit een grap? Mijn God, ze zit me af te zeiken. Mijn eigen vrouw. Aan mijn doodsbed. Ze is net zo slecht als die verdomde kat.

BEL: Misschien komt het doordat ik bij de nonnen op school heb gezeten, maar de uitdrukking "zeiken" brengt me nogal in verwarring.

ANDY: In verwarring! Je bent nog nooit in verwarring geweest, in je hele gulzige, wellustige, wulpse leven.

BEL: Je mag dan wel op sterven liggen, maar dat betekent niet dat je totaal belachelijk moet zijn.

ANDY: Waarom lig ik eigenlijk op sterven? Ik heb nooit een vlieg kwaad gedaan. Je gaat niet dood als je goed bent. Je gaat dood als je slecht bent.

BEL: Wij meisjes waren wel op de hoogte van het werkwoord "pissen", o ja, zeker in de zesde klas. Ik pis, jij pist, zij pist, enzovoorts.

ANDY: Wij meisjes! Christus!

BEL: Maar de uitdrukking "afzeiken" kenden wij niet.

ANDY: Het betekent bespotten. Iemand bespotten. Het betekent bespotten! Bespotten! Bespotten!

BEL: Werkelijk? Wat raar. Is daar een verstandige verklaring voor?

ANDY: Het verstand verdween jaren geleden als in een zinkput en is sindsdien nooit meer teruggekomen. Al dat beroemde verstand van jou zwemt rond tussen de uitwerpselen. Het boert en laat winden voor altijd. Dat is het noodlot, schat! Dat is altijd het noodlot van je beroemde verstandelijke intelligentie geweest, om te stikken in zure room en varkensmest.

BEL: O, kalmeer een beetje alsjeblieft.

ANDY: Waarom? Waarom? *(Pauze)* Wat bedoel je?

Fred's slaapkamer. Fred in bed. Jake komt bij hem binnen.

JAKE: Broeder.

FRED: Broeder.

JAKE *(gaat bij het bed zitten)*: En hoe gaat het met mijn broertje?

FRED: Opgewekt maar somber. Ongemakkelijk in evenwicht.

JAKE: Alles komt goed. Alle dingen komen goed. *(Pauze)*

FRED: Wat voor soort vakantie geef je me dit jaar? Kunst of het strand?

JAKE: Ik zou denken dat een man van jouw kaliber een beetje van allebei nodig heeft.

FRED: Of geen van beide.

JAKE: Het is zaak om de moed erin te houden.

FRED: Hoe lang?

JAKE: Nou... bij voorbeeld... hoe lang is een Chinees?

FRED: Juist.

JAKE: Precies. *(Pauze)*

FRED: Je schreef gedichten toen je nog een kind was, klopt dat?

JAKE: Ik schreef al gedichten voordat ik kon lezen.

FRED: Luister. Ik weet toevallig dat je gedichten schreef voordat je kon praten.

JAKE: Luister! Ik schreef al gedichten voordat ik was geboren.
FRED: Dus je zou zeggen dat je het helemaal was?
JAKE: Het authentieke product.
FRED: Dat nooit expres onder de prijs verkocht is.
JAKE: Precies. (*Stilte*)
FRED: Luister. Ik heb nagedacht over het hele zootje. Ik zal je zeggen wat we nodig hebben. We hebben kapitaal nodig.
JAKE: Ik heb het.
FRED: Je hebt het?
JAKE: Ik heb het.
FRED: Waar heb je het gevonden?
JAKE: Raad eens.
FRED: Christus.
JAKE: Precies.
FRED: Je maakt een grapje.
JAKE: Nee, nee, mijn vader heeft het allemaal zorgvuldig overwogen op de dag dat ik geboren werd.
FRED: O, je vader? Was hij degene die met je moeder sliep?
JAKE: Hij heeft alles tegen elkaar afgewogen. Hij woog alle pro's en contra's tegen elkaar af en riep zonder pardon een vergadering bijeen. Hij riep een vergadering bijeen van de gevolmachten van zijn onderneming om over al deze pro's en contra's te discussiëren. Mijn vader ging heel grondig te werk. Zonder uitzondering schreef hij de vergaderingen op tijd uit, zonder extra kosten te maken en hij was altijd op zijn hoede voor gevloek, gulzigheid en gedonder.
FRED: Had hij echt veel macht?
JAKE: Hij zat er niet in voor zijn plezier of voor roem. Laat me daar duidelijk in zijn. Applaus lag niet op zijn weg. Hij zocht het ook niet. Zelfbevrediging lag niet op op zijn weg. Hij zocht het ook niet. Sorry, ik bedoel goedkeuring lag niet op zijn weg...
FRED: Nee, echt niet?
JAKE: Hij zocht het ook niet. (*Pauze*) Sorry, ik was mijn concentratie even kwijt. Ik kan het niet anders omschrijven.
FRED: Dat kan iedereen overkomen. (*Pauze*)
JAKE: Mijn vader hield zich strikt aan de letter van de wet.
FRED: Hetgeen als een vuistregel moet worden gezien.
JAKE: In zeker opzicht wel ja.
FRED: Maar de gevolmachten kon je met welke fantasie dan ook niet omschrijven als een bijzonder bont gezelschap, neem ik aan?
JAKE: Niet bont en ook niet willekeurig. Maar ze werden strikt en onverbiddelijk in de gaten gehouden. Ze mochten maar anderhalf keer per sessie naar het toilet. Ze loosden met een prikklok.

FRED: En het voorstel werd aangenomen?

JAKE: Het voorstel werd met negen tegen vier stemmen aangenomen, met onthouding van Jorrocks.

FRED: Geen leuk beeld, zo te horen.

JAKE: De dominee stond op. Hij zei dat het voor een man in de bloei van zijn leven een zeer ongebruikelijk iets was, een werkelijk zeldzaam en ongebruikelijk iets, om zonder testament of iets dergelijks zijn persoonlijke fortuin aan zijn pasgeboren zoon na te laten op de dag dat de baby werd geboren: voordat de jongen de kans had gehad een paar woorden te zeggen of naar het onkenbare te streven of partners te zoeken of zijn kont te kietelen met een veer.

FRED: Wiens kont?

JAKE: Het was een daad, vervolgde de dominee, die, door een onverschrokken vooruitziende blik, een onwrikbare vastberadenheid, een sterke intellectuele visie, het klassieke negeren van de omgeving, een gepassioneerde religieuze vurigheid, diepzinnige emotionele intensiteit, bloedtintelend spiritueel vuur, een indrukwekkende metafysische woordenbrij uniek was.

FRED: Precies als een achterste in de lotushouding.

JAKE: Het was een daad, vervolgde de dominee, zonder een spoor van lust maar met emmers vol luister.

FRED: Dus de dominee was onder de indruk?

JAKE: De enige van de gevolmachtigden die niet onder de indruk was, was mijn oom Rufus.

FRED: Nu zeg je dat je een oom had die Rufus heette. Ben je me dat aan het vertellen?

JAKE: Oom Rufus was niet onder de indruk.

FRED: Waarom niet? Weet ik het antwoord? Ik denk van wel. Ik denk van wel. Of niet? *(Pauze)*

JAKE: Ik denk van wel.

FRED: Dat denk ik ook. Ik denk van wel.

JAKE: Dat denk ik ook. *(Pauze)*

FRED: Het antwoord is dat je vader een paar Krugerrands tekort kwam.

JAKE: Hij was zijn peseta's op een tamelijk spectaculaire manier kwijtgeraakt.

FRED: Nog maar een paar avonden geleden had hij een pakje laten vallen op de pier in Bognor Regis.

JAKE: Terwijl hij naar fiches aan het vissen was.

FRED: Zijn casinoleven was al lang verleden tijd.

JAKE: De zilveremmer was leeg.

FRED: Net als de goudemmer.

JAKE: Niet eens een smaragd.

FRED: Niet eens een edelsteen.

JAKE: Zonder edelsteen in Wall Street...

FRED: Naar de bank met de hele rotzooi.

JAKE: Ja, het moet gezegd worden, de toespraak die mijn vader al die jaren geleden hield tijdens die vergadering van gevolmachtigden op die prachtig mooie zomerochtend in de Cotswolds was de toespraak van of een clown, een kind, een louche advocaat, een dwaas, een schurk....

FRED: Of een heilige. *(Maria komt naar hen toe. Jake is gaan staan)*

MARIA: Kennen jullie me nog? Ik was de beste vriendin van jullie moeder. Wat zijn jullie groot allebei. Ik heb jullie alleen maar als kleine jongens gekend. En Bridget natuurlijk. Ik heb jullie allemaal eens meegenomen naar de dierentuin, met jullie vader. We dronken thee. Weten jullie nog? Ik kwam regelmatig op de thee, bij jullie moeder. Wat hebben we veel thee gedronken toen! Mijn kinderen maken het alle drie vreselijk goed. Sarah doet het fantastisch en Lucien doet 't goed op het consulaat en wat Susanna betreft, die is niet te stoppen. Maar herinneren jullie je nog de woordspelletjes die we altijd speelden? En hoe we over de Common wandelden. Daar hebben we Ralph ontmoet. Hij floot een voetbalwedstrijd. Hij deed dat, ik weet het niet, met zo'n zelfverzekerdheid, zo'n overwicht. Jullie moeder en ik waren heel erg... onder de indruk. Hij was het spel altijd voor. Hij wist waar de bal naar toe ging voordatie getrapt werd. Osmose. Dat is het woord, denk ik. Hij is nog steeds net zo osmotisch als iedereen die ik ooit ben tegengekomen. Veel meer natuurlijk. De meeste mensen hebben absoluut geen osmotische kwaliteiten. Maar, ik zal het niet ontkennen, in die dagen voelde ik me natuurlijk enorm tot jullie vader aangetrokken. En jullie moeder ook, tot jullie vader. Jullie vader bezat weinig op het gebied van osmose, maar hij verborg zijn schaamte niet. Ik bedoel, hij was geen fantast, hij verspilde geen kostbare tijd. En wat kon hij dansen. Wat kon hij dansen. Een van de grote walsers. Een lang vergane elegantie en gratie. Een vastberadenheid en autoriteit die je zo zelden tegenkwam. En hij keek je recht in de ogen. Met vaste blik. Terwijl hij met je over de vloer zwierde. Een zeldzame gave. Maar ik was jong in die tijd. Jullie moeder ook. Jullie moeder was geweldig jong en altijd inspirerend. Ik moet zeggen, vooral als ik zag hoe jullie moeder met jullie vader over de vloer zwierde, voelde ik het overal zinderen. Ik dacht dat ik gek werd.

Andy's kamer. ANDY en BEL.

ANDY: Ik zal je eens wat over mezelf vertellen. Mijn hele werkzame leven heb ik boven een heet bureau zitten zweten en niemand heeft ooit een fout in mijn werk gevonden. Nooit heeft iemand een aanwijzing gevonden van nalatigheid of wangedrag. Nooit. Ik was een bron van inspiratie voor anderen. Ik inspireerde de jonge mannen en vrouwen, die van her en der kwamen. Ik zette ze ertoe aan hun schouders eronder te zetten en ertegenaan te gaan en kost wat kost vertrouwen te hebben in de structuur, die ons allemaal tenslotte van een geordend leven verzekerde, die perfect voor ons zorgde, die ons als het ware aan zijn boezem hield. Ik was een prima ambtenaar. Ik werd bewonderd en gerespecteerd. Ik zeg niet dat ik geliefd was. Ik hield er niet van geliefd te zijn. Liefde is een ding dat geen enkele ambtenaar die voor zijn taak stond ruimte zou geven. Het is overbodig. Een uitwas. Nee nee, ik zal je zeggen wat ik was. Ik was een benijd en gevreesd man in de tempels van rechtvaardigheid.

BEL: Maar heb je nooit gevloekt op kantoor?

ANDY: Ik zou nooit obscene taal op kantoor gebruikt hebben. Zeker niet. Ik hield mijn obscene taal voor thuis, waar ze behoort. *(Pauze)* O, ik ben je nog iets vergeten te vertellen. Ik liep onlangs Maria tegen het lijf, de dag voordat ik die aanval kreeg. Ze nodigde me uit mee te gaan naar haar flat voor een plak pruimentartaart. Ik zei tegen haar: "Als je dijen hebt, zorg er dan voor dat ik ze nu te zien krijg."

BEL: Ja, je koesterde altijd een gezonde wellust voor haar.

ANDY: Een gezonde wellust? Denk je dat?

BEL: En zij voor jou.

ANDY: Is het dat wat langs de witte stranden van de blauwe Caribische zee werd gefluisterd? Ik lig op sterven. Ben ik stervende?

BEL: Als je op sterven lag, was je dood.

ANDY: Hoe moet ik dat uitleggen?

BEL: Je zou dood zijn, als je op sterven lag.

ANDY: Soms denk ik dat ik met een ijlende krankzinnige getrouwd ben! Maar ik ben altijd bereid de dingen van de zonnige kant te zien. Je bedoelt dat ik de lente weer zal zien? Zie ik nog een lente? Met de hele santenkraam aan bloemen?

BEL: Wat een heerlijk taalgebruik. Weet je, tot nu toe ben je nog nooit op die manier met de taal omgegaan. Tot nu toe heb je nog nooit zoiets gezegd.

ANDY: Nou en? Ik heb toch andere dingen gezegd? Een heleboel andere dingen. Mijn hele leven. Mijn hele leven heb ik een heleboel andere dingen gezegd.

BEL: Ja, het is volkomen waar dat in al je persoonlijke en sociale contacten tijdens je hele leven de taal die je gebruikte voornamelijk grof, leeg, kinderachtig, obsceen en tamelijk beestachtig was. De meeste mensen moesten na niet meer dan tien minuten in jouw gezelschap overgeven. Maar dat wil niet zeggen dat er onder dit, laten we zeggen gedementeerde uiterlijk, een fijnbesnaarde, zelfs poëtische gevoeligheid school, de gevoeligheid van een jong paard in de gouden eeuw, in het gouden verleden van onze voorvaderen.
(*stilte*)

ANDY: Hoe dan ook, geef het toe. Je hebt zelf altijd een gezonde wellust voor Maria gekoesterd. En zij voor jou. Maar laat ik duidelijk zijn. Ik ben nooit jaloers geweest. Ik was toen niet jaloers. Nu ben ik evenmin jaloers.

BEL: Waarom zou je jaloers zijn? Ze was je minnares. Toen we nog maar net gelukkig getrouwd waren.

ANDY: Ze deed me aan jou denken. (*Pauze*) Het verleden is wazig. (*Pauze*) Op een keer... dat herinner ik me... op een keer... kwam er een vrouw naar me toe in een duistere kamer. (*Pauze*)

BEL: Dat was ik. (*Pauze*)

ANDY: Jij?

Derde speelvlak. Zwak licht. BRIDGET.

BRIDGET: Ik loop langzaam door een dicht oerwoud. Maar ik stik niet. Ik kan ademen. Dat komt omdat ik door de bladeren de lucht kan zien. (*Pauze*) Ik ben omgeven door bloemen. Hibiscus, oleander, bougainvillea, jacaranda. Het gras onder mijn voeten is zacht. (*Pauze*) Ik heb zo veel woeste landschappen doorkruist om hier te komen. Doornen, stenen, stekelige brandnetels, prikkeldraad, skeletten van mannen en vrouwen in greppels. Ik kon me daar nergens verbergen. Ik had geen ontspanning, geen bescherming. (*Pauze*) Maar hier ben ik beschermd. Hier kan ik me verbergen. Ik heb me verborgen. De bloemen omringen me, maar ze raken me niet aan. Ik ben vrij. Verborgen maar vrij. Ik ben geen gevangene meer. Ik ben niet langer verloren. Niemand kan me vinden, niemand kan me zien. Ik kan alleen gezien worden door de ogen van het oerwoud, de ogen in de bladeren. Maar zij willen me geen kwaad doen. (*Pauze*) Ik ruik een brandlucht. Een fluwelen geur, heel sterk, een echo als een klok. (*Pauze*) Niemand in de wereld kan me vinden.

Fred's slaapkamer. FRED en JAKE zitten aan een tafel.

JAKE: Hoe zei je dat je heette? Ik heb het ergens opgeschreven.

FRED: Macpherson.

JAKE: Typisch. Ik dacht dat het Gonzalez was. Klopt het dat je in Tooting Common geboren bent?

FRED: Ik ben op je dringende verzoek hier naar toegekomen. Jij wilde me raadplegen.

JAKE: Ben ik zo ver gegaan?

FRED: Als ik zeg "jij" bedoel ik natuurlijk niet jou. Ik bedoel "zij".

JAKE: Je bedoelt Kellawy.

FRED: Kellawy? Ik ken geen Kellawy.

JAKE: Nee?

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto